

Εγκαινία της έκθεσης “Το Σπίτι της Μνήμης” στην Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου – Γκίκα του Μουσείου Μπενάκη

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου εγκαινίασε την έκθεση «Το σπίτι της Μνήμης» της Λήδας Κοντογιαννοπούλου στην Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου – Γκίκα του Μουσείου Μπενάκη. Η έκθεση, η οποία τελεί υπό την αιγίδα της, εντάσσεται στις επετειακές εκδηλώσεις με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από τον θάνατο του μεγάλου μας ποιητή Γιώργου Σεφέρη.

Ακολουθεί ο χαιρετισμός που απηύθυνε η κυρία Σακελλαροπούλου:

«Βλέπω τα έργα που συναπαρτίζουν την έκθεση της Λήδας Κοντογιαννοπούλου σαν μια σειρά από προσωπογραφίες. Πορτρέτα δωματίων, μεν, αλλά με τόσο έκτυπη την προσωπικότητα των ανθρώπων που τα κατοίκησαν, που έζησαν, ονειρεύτηκαν, δημιούργησαν μέσα σ’ αυτά, ώστε κοιτάζοντάς τα διακρίνεις τα πρόσωπα πίσω από τα αντικείμενα, την ψυχική τους διάθεση πίσω από την διάταξη των επίπλων, τα συναισθήματά τους στον τρόπο με τον οποίο ένα παράθυρο ανοίγει στο φως, μια λάμπα σκιάζει μια γωνιά, μια φωτογραφία στηρίζεται σ’ ένα τραπεζάκι, ένα κατοικίδιο αναπαύεται σ’ ένα μαξιλάρι. Έργα σαφώς ρεαλιστικά, είναι ταυτόχρονα βαθύτατα ποιητικά. Ίσως γιατί μπορεί να τα δει κανείς και σαν μια σπουδή στον χρόνο. Στον χρόνο, ως μέγα καταστροφέα αλλά και ως στοργικό συντηρητή μιας παρουσίας που έχει πάψει μεν να είναι υλική, αλλά επιβάλλεται με τη δύναμή της, έστω και εν τη απουσία της.

Η υποβλητική δύναμη των πινάκων της ζωγράφου, που παρουσιάζονται εδώ με τον τόσο πολυσήμαντο τίτλο «Το σπίτι της

μνήμης», οφείλεται επίσης στο ότι αποκαλύπτουν ίσως περισσότερα για μας, τους θεατές, απ' όσα είχε πρόθεση να αποκαλύψει γι' αυτά τα δωμάτια η καλλιτέχνης. Μας καλούν να φανταστούμε το φυσικό μας σώμα μέσα στον χώρο, να υποθέσουμε πώς θα αισθανόμασταν αν τυχόν βρισκόμασταν μέσα σ' αυτά. Και φυσικά, αποκαλύπτουν περισσότερα για την καλλιτέχνη απ' όσα για μας ή για τη γεωμετρία της καθημερινής ζωής. Αποκαλύπτουν τον σεβασμό, τη διακριτικότητα, τον θαυμασμό και την αγάπη που τρέφει η Λήδα Κοντογιαννοπούλου για τους ανθρώπους των οποίων τα σπίτια ζωγράφισε. Αλλά και ένα είδος συγγένειας, τολμώ να πω, μιας συγγένειας πνευματικής, ηθικής, αισθητικής τάξεως. Αναπτύσσει την παλέτα της και διαβαθμίζει τους τόνους της σαν μια επίγονος που αγγίζει με προσοχή και κάποιο δέος τα κατάλοιπα των ανιόντων της. Πιστή στο πνεύμα και το ήθος τους, διανοίγει με τα έργα της μιαν άλλη οδό προσέγγισης και ερμηνείας του μυστηρίου που είναι κάθε άνθρωπος, και πολύ περισσότερο κάθε δημιουργός.

Ένα από τα σπίτια της σημερινής έκθεσης επισκέφθηκα κι εγώ, πέρσι την άνοιξη, το σπίτι του Γιώργου Σεφέρη, στην οδό Άγρας. Κι όταν μου άνοιξε την πόρτα η ευγενική κυρία Λόντου, δεν αισθάνθηκα απλώς ευπρόσδεκτη – αισθάνθηκα ότι αυτό το σπίτι με περιείχε. Όχι σαν πρόσωπο, ούτε σαν ιδιότητα – αλλά σαν την ακροάτρια μιας φωνής που αντηχούσε μυστικά μέσα σε όλους τους χώρους, πάνω απ' όλα τα αντικείμενα: της φωνής του ποιητή να διαβάσει με τον μοναδικό του τρόπο τα ποιήματα που μας έδωσαν, χωρίς διδακτισμό ή ρητορεία, ελλειπτικά, σχεδόν κρυπτικά, την πιο πλήρη αίσθηση της ελληνικής περιπέτειας. Ποιήματα που μας έκαναν να κατανοήσουμε την ηθική διάσταση της ελευθερίας, που μας συγκλόνισαν με το υπαρξιακό τους βάθος.

Την ίδια αυτή φωνή ακούω να μας μιλά και μέσα από τους πίνακες της σημερινής έκθεσης. Η ζωγράφος ανασυνέστησε σπίτια της μνήμης, σπίτια μιας αύρας ζωντανής. «Δεν ξέρω πολλά πράγματα από σπίτια/ ξέρω πως έχουν τη φυλή τους, τίποτε άλλο», έγραψε ο Γιώργος Σεφέρης στην «Κίχλη». Η φυλή των σπιτιών που ενέπνευσαν τη Λήδα Κοντογιαννοπούλου δικαιώνεται μέσα στους πίνακές της».

Αναγνώσεις από το «Σπίτι της Μνήμης»

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου, με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από τον θάνατο του ποιητή Γιώργου Σεφέρη (20/09/1971), εγκαινιάζει τη σειρά αναγνώσεων ποιημάτων του Γ. Σεφέρη, διαβάζοντας το τελευταίο του ποίημα «Επί Ασπαλάθων». Η σειρά αναγνώσεων και podcasts εντάσσεται στις επετειακές εκδηλώσεις του Μουσείου Μπενάκη με κεντρικό σημείο αναφοράς την έκθεση «Το σπίτι της Μνήμης».